

PRZEDMIOTOWE ZASADY OCENIANIA

Język kaszubski kl. IV – VIII rok szkolny 2024/2025

I. Wstęp

Oceny są jawne, obiektywne, a przede wszystkim motywujące, gdyż misją zajęć kaszubskich jest umożliwienie uczniom poznania własnego dziedzictwa kulturowego, pokazanie piękna języka kaszubskiego oraz działanie mające na celu zachowania obyczajów i języka przodków. Zadania te realizowane są w systemie zajęć lekcyjnych, wyjazdowo-warsztatowych oraz poprzez wszelką pozalekcyjną aktywność dziecięcą. Dlatego też wystawiając ocenę należy wziąć pod uwagę, nie tylko stopień opanowania w mowie i piśmie języka, ale też aktywność, zaangażowanie i udział ucznia w konkursach czy przeglądach.

II. Ocenianie osiągnięć uczniów w zakresie języka kaszubskiego ma na celu:

- zmierzenie wyników pracy ucznia,
- ujawnienie jego osiągnięć i braków,
- zmotywowanie i wspieranie w dalszej pracy,
- docenienie wysiłków w zakresie poznania dziedzictwa kulturowego,
- opanowanie w mowie i piśmie podstaw języka kaszubskiego,
- dostarczenie rodzicom informacji o zdolnościach, predyspozycjach i trudnościach dziecka,
- ukierunkowanie dziecka pod względem dalszego rozwoju jego zdolności i zainteresowań.

III. Obszary aktywności i kontroli podlegające ocenie:

	Waga oceny
Aktywność	10
Estetyka wykonywanych prac	5
Zaangażowanie i wysiłek wkładany w wykonywaną pracę	10
Prace dodatkowe	8
Praca w grupie	5
Wypowiedzi ustne	5
Rozumienie tekstu	6
Głośne czytanie	7
Wygłaszanie tekstu z pamięci	7
Zadania pisemne (np. ćwiczenia)	10
Tłumaczenie tekstu	6
Znajomość lektury	5
Pozalekcyjne osiągnięcia uczniów	10
Sprawdziany, testy	10
Kartkówki	7

IV. Zasady oceniania

- Wymagania edukacyjne i system oceniania są znane uczniom, rodzicom i nauczycielom.
- Ocena jest jawna i uzasadniona.
- Oceny w dzienniku zapisywane są na bieżąco.
- Uczeń ma prawo trzykrotnie nie wywiązać się ze swoich obowiązków i zgłosić to nauczycielowi, który, odnotuje ten fakt jako minus, ale za czwartym razem uczeń otrzyma jedynkę. Ta sama zasada dotyczy sumy plusów i oceny bardzo dobrej.
- Sprawdziany zapowiadane są z tygodniowym wyprzedzeniem, a na ich poprawę uczeń ma dwa tygodnie od otrzymania oceny.
- Nauczyciel poprawia sprawdziany w ciągu tygodnia, a kartkówki i inne krótsze formy w ciągu trzech dni.
- Ocena śródroczna oraz roczna wystawiana jest w oparciu o wyliczoną średnią wszystkich ocen cząstkowych, z uwzględnieniem ich wag. Wystawiana jest po przeprowadzeniu analizy indywidualnych osiągnięć i postaw ucznia.
- Uczeń jest sprawdzany w zakresie czterech sprawności językowych:
 - czytanie
 - rozumienie ze słuchu
 - mówienie
 - pisanie
- Preferuje się formy ustnych wypowiedzi i wykorzystanie słownictwa w praktyce.
- Uczniowie mają obowiązek starannego prowadzenia zeszytu i gromadzenia materiałów otrzymanych na lekcjach.
- Ocenie podlega również pozalekcyjna kaszubska działalność dziecka.
- System oceniania jest zgodny z wewnątrzszkolnym systemem oceniania.

V. Kryteria oceniania

• klasa IV

ocena niedostateczna (poziom 1)

uczeń nie posiada wiadomości i postaw z poziomu 2, nie interesuje się przedmiotem, nie wykazuje chęci poprawy

ocena dopuszczająca (poziom 2)

1. Zasób wiadomości

- mówienie: refleksyjne używanie poznanych słów kaszubskich i prostych konstrukcji zdaniowych, poprawna artykulacja głosek kaszubskich, formułowanie prostych pytań i odpowiedzi na nie związanych z tekstem lub najbliższym otoczeniem, poprawne (pod względem dykcji, akcentu, intonacji, wymowy) formułowanie krótkich wypowiedzi o sobie, rodzinie, najbliższym otoczeniu lub na inny wybrany temat,
- rozumienie: rozumienie tekstów o niewielkim stopniu trudności i związanych z poznawanym materiałem
- czytanie: samodzielne czytanie prostych tekstów z niezbyt skomplikowanym słownictwem
- pisanie: zapis krótkich tekstów i wyrazów, wykazywanie się znajomością podstawowych zasad pisowni

2. Zainteresowanie przedmiotem
3. Stosunek do lekcji j. kaszubskiego: bieżące uzupełnianie zeszytu, kart pracy, aktywność
4. Pilność i systematyczność
5. Umiejętność zastosowania poznanych wiadomości w praktyce edukacyjnej

ocena dostateczna (poziom 3)

Poziom 2 + kojarzenie różnych wiadomości i wykorzystywanie ich w sytuacjach edukacyjnych, radzenie sobie w podstawowym zakresie umiejętności językowych bez pomocy nauczyciela, opanowanie pamięciowo 3 krótkich utworów wierszowanych i 3 piosenek, konstruowanie wypowiedzi w oparciu o tekst literacki (opowiadania odtwórcze), uważne słuchanie i rozumienie prostych tekstów, rozumienie poleceń i reakcja na nie, rozumienie sensu większości sytuacji komunikacyjnych i wypowiedzi związanych z omawianym obszarem tematycznym, znajomość lektur

ocena dobra (poziom 4)

Poziom 3 + samodzielne przygotowywanie dostępnych materiałów związanych z omawianą tematyką, dłuższe wypowiedzi złożone ze zdań rozwiniętych, posługiwanie się poznany słownictwem kaszubskim w różnych sytuacjach komunikacyjnych, 3 utwory wierszowane opanowane pamięciowo, 3 piosenki związane z tematyką zajęć, umiejętność zastosowania w materiale ćwiczeniowym zdobytego słownictwa, głośne, poprawne i wyraziste przeczytanie samodzielnie przygotowanych tekstów, ciche czytanie ze zrozumieniem, szukanie prostych informacji w tekście, próby pracy ze słownikiem

ocena bardzo dobra (poziom 5)

Poziom 4 + samodzielne czytanie krótkich tekstów i wykorzystywanie w praktyce wiedzy w nich zawartej, pisanie prostych zdań i wyrazów, które uprzednio były prezentowane w materiale książkowym, nauka 4 utworów wierszowanych na pamięć i 4 piosenek, przygotowywanie dostępnych materiałów na lekcje, próby przedstawiania treści utworu w formie inscenizacji, stosowanie podstawowych zwrotów grzecznościowych

ocena celująca (poziom 6)

Poziom 5 + rozumienie prostych praw i procesów językowych, poprawne artykułowanie kaszubskich głosek i stosowanie tej wiedzy przy czytaniu tekstów, wykazywanie się inicjatywą w przygotowywaniu pomocy do realizacji lekcji, 4 utwory wierszowane opanowane pamięciowo, piosenki związane z omawianą tematyką, udział w konkursach przedmiotowych na szczeblu szkolnym i pozaszkolnym, posługiwanie się językiem kaszubskim w zakresie mowy potocznej, potrafi poprawnie zapisać ze słuchu słowa o niezbyt skomplikowanym stopniu trudności, przekształca tekst wykonując różnego rodzaju ćwiczenia

Uwaga!

Z zakresu wiedzy językowej: umiejętność budowania jasnych i zrozumiałych zdań przy wykorzystaniu znanego słownictwa, wskazywanie w tekście rzeczowników, czasowników, przymiotników i przyimków, poprawna realizacja typowych głosek, próby zapisu ze słuchu prostego tekstu, głośne czytanie tekstów lirycznych i epickich, słowniczek trudniejszych słówek, kaszubski bezokolicznik, zjawisko jotacji i labializacji w rzeczownikach i czasownikach, proces kaszubienia, odmiana czasowników (ze szczególnym zwróceniem uwagi na inność form czasu teraźniejszego), rozpoznawanie poznanych części mowy w tekście; w zakresie form wypowiedzi: ustne opowiadanie odtwórcze, proste opowiadanie twórcze związane z życiem codziennym

klasa VII

ocena niedostateczna (poziom 1)

uczeń nie posiada wiadomości i nie wykazuje postaw z poziomu 2, nie interesuje się przedmiotem, nie wykazuje chęci poprawy.

ocena dopuszczająca (poziom 2)

1. Zasób wiadomości:

- mówienie: refleksyjne używanie poznanych słów kaszubskich i rozwiniętych konstrukcji zdaniowych, posługiwanie się kategoriami czasu i przestrzeni (np. dni tygodnia, miesiące, por roku, daty...), przedstawianie przyczyn i skutków wydarzeń i zjawisk, wyrażanie własnych opinii i uzasadnianie ich przy pomocy odpowiednich argumentów;
- rozumienie: rozumienie tekstów o pewnym stopniu trudności i związanych z poznawaniem materiałem, samodzielne czytanie ze zrozumieniem tekstów, dostrzeganie prawidłowości w zachodzących procesach językowych;
- czytanie: samodzielne czytanie prostych tekstów z niezbyt skomplikowanym słownictwem, poprawne czytanie tekstów uprzednio usłyszanych w wykonaniu nauczyciela;
- pisanie: zapis tekstów i wyrazów, wykazywanie się znajomością podstawowych zasad pisowni, stosowanie tych zasad w dyktandach.

2. Zainteresowanie przedmiotem.

3. Stosunek do lekcji j. kaszubskiego: bieżące uzupełnianie kart pracy lub zeszytu, aktywność.

4. Pilność i systematyczność.

5. Umiejętność zastosowania poznanych wiadomości w praktyce edukacyjnej.

ocena dostateczna (poziom 3)

Poziom 2 + kojarzenie różnych wiadomości i wykorzystywanie ich w sytuacjach edukacyjnych, radzenie sobie w podstawowym zakresie umiejętności językowych bez pomocy nauczyciela (samodzielne czytanie, rozumienie tekstów, pisanie komunikatów), opanowanie pamięciowe 4 utworów wierszowanych i 4 piosenek, samodzielne czytanie tekstów literackich, głośne czytanie tekstów z poprawną artykulacją i akcentem, znajomość obowiązkowych lektur

ocena dobra (poziom 4)

Poziom 3 + samodzielne przygotowywanie dostępnych materiałów związanych z omawianą tematyką, dłuższe wypowiedzi złożone ze zdań rozwiniętych z zastosowaniem określeń do podstawowych części mowy, przestrzeganie kaszubskich norm gramatycznych i ortograficznych, 4 utwory wierszowane opanowane pamięciowo, 4 piosenki związane z tematyką zajęć

ocena bardzo dobra (poziom 5)

Poziom 4 + samodzielne czytanie tekstów i wykorzystywanie w praktyce wiedzy w nich zawartej, pisanie w miarę rozwiniętych zdań i wyrazów, które uprzednio były prezentowane w materiale książkowym lub zasłyszane w toku lekcji, nauka 4 utworów wierszowanych na pamięć i 4 piosenek, przygotowywanie dostępnych materiałów na lekcje, formułowanie wypowiedzi pisemnych ze świadomością celu i przestrzeganie zasad czytelnego zapisu, estetyki oraz odpowiedniego układu graficznego

ocena celująca (poziom 6)

Poziom 5 + rozumienie podstawowych praw i procesów językowych, poprawne artykułowanie kaszubskich głosek i stosowanie tej wiedzy przy czytaniu tekstów, wykazywanie się inicjatywą w przygotowywaniu pomocy do realizacji lekcji, 5 utworów wierszowanych opanowanych pamięciowo, piosenki związane z omawianą tematyką, udział w konkursach przedmiotowych na szczeblu szkolnym i pozaszkolnym, konstruowanie przy pomocy nauczyciela krótkich wypowiedzi pisemnych (zaproszenie, zawiadomienie, życzenie, ogłoszenie), odczytywanie danych z planu, mapy (odnajdowanie położenia domu, szkoły, granic regionu, ciekawych miejsc, rezerwatów, parków...), znajomość co najmniej dwóch dodatkowych lektur

Uwaga!

Zakres wiedzy i umiejętności językowych: płynne wyrażanie swoich myśli i spostrzeżeń na różne tematy, dobór odpowiedniego słownictwa do zaistniałej sytuacji, umiejętność korzystania ze słowników i tekstów źródłowych, doskonalenie sprawności w zakresie artykułowania głosek, nazywanie przedmiotów, osób, cech, czynności, stanów psychicznych i ich przejawów, ilości czegoś (rzeczownik, czasownik, przymiotnik, przysłówki, liczebniki), odmiana czasownika i wprowadzenie jego trybów (zwrócenie uwagi na archaiczny tryb rozkazujący na północy Kaszub), proces byłaczenia u północnych Kaszubów; w zakresie form wypowiedzi: bogacenie słownictwa czynnego i biernego, opowiadanie twórcze i odtwórcze, dialog na temat wybrany przez ucznia, zaproszenie, zawiadomienie, życzenie, ogłoszenie, sprawozdanie, streszczenie, dyskusja, wywiad.

- **klasa VIII**

ocena niedostateczna (poziom 1)

uczeń nie posiada wiadomości i nie wykazuje postaw z poziomu 2, nie interesuje się przedmiotem, nie przejawia chęci poprawy.

ocena dopuszczająca (poziom 2)

1. Zasób wiadomości

- mówienie: refleksyjne używanie poznanych słów kaszubskich i rozwiniętych konstrukcji zdaniowych, wypowiedzianie się na tematy nie poruszane w toku zajęć;
- rozumienie: rozumienie tekstów o średnim stopniu trudności, związanych z poznawanym materiałem i nie tylko, samodzielne czytanie ze zrozumieniem tekstów o średnio skomplikowanej konstrukcji, rozumienie znaczenia podstawowych symboli (np. literackich: Stolem, Purtk, Sowizrzał, Remus; kaszubskich: godło, hymn, sztandar...);
- czytanie: samodzielne czytanie tekstów ze średnio skomplikowanym słownictwem bez uprzedniego przygotowania, w miarę poprawne czytanie tekstów uprzednio usłyszanych w wykonaniu nauczyciela, samodzielne przygotowywanie tekstów do czytania;
- pisanie: zapis usłyszanych tekstów i wyrazów o średnim stopniu trudności, wykazywanie się znajomością podstawowych zasad pisowni, stosowanie tych zasad w średnio trudnych dyktandach.

2. Zainteresowanie przedmiotem.

3. Stosunek do lekcji j. kaszubskiego: bieżące uzupełnianie kart pracy i zeszytu, aktywność.

4. Pilność i systematyczność.

5. Umiejętność zastosowania poznanych wiadomości w praktyce edukacyjnej.

ocena dostateczna (poziom 3)

Poziom 2 + kojarzenie różnych wiadomości i wykorzystywanie ich w sytuacjach edukacyjnych, radzenie sobie w zakresie umiejętności językowych bez pomocy nauczyciela (samodzielne czytanie, rozumienie tekstów, pisanie komunikatów, korzystanie z dostępnych źródeł, praca ze słownikami), opanowanie pamięciowe 5 krótkich utworów wierszowanych i 5 piosenek, znajomość obowiązkowych lektur

ocena dobra (poziom 4)

Poziom 3 + samodzielne przygotowywanie dostępnych materiałów związanych z omawianą tematyką, dłuższe wypowiedzi złożone ze zdań rozwiniętych z zastosowaniem określeń do podstawowych części mowy, budowanie poprawnych konstrukcji językowych, 5 utworów wierszowanych opanowanych pamięciowo, 5 piosenek związanych z tematyką zajęć.

ocena bardzo dobra (poziom 5)

Poziom 4 + samodzielne czytanie tekstów i wykorzystywanie w praktyce wiedzy w nich zawartej, pisanie rozwiniętych zdań z zastosowaniem znanych i zaczerpniętych ze słownika wyrazów, nauka 5 utworów wierszowanych na pamięć i 5 piosenek, przygotowywanie dostępnych materiałów na lekcje, aktywny udział w konkursach przedmiotowych na szczeblu szkolnym i pozaszkolnym, znajomość dwóch dodatkowych lektur

ocena celująca (poziom 6)

Poziom 5 + rozumienie podstawowych praw i procesów językowych, poprawne artykułowanie kaszubskich głosek i stosowanie tej wiedzy przy czytaniu tekstów, wykazywanie się inicjatywą w przygotowywaniu pomocy do realizacji lekcji, 5 utworów wierszowanych opanowanych pamięciowo, piosenki związane z omawianą tematyką, udział i lokaty w konkursach przedmiotowych na szczeblu szkolnym i pozaszkolnym, wykazywanie się własną inicjatywą w organizowaniu ciekawych imprez i konkursów szkolnych, napisanie pracy na temat wybranego utworu należącego do klasyki literatury kaszubskiej, a wykraczającego poza omawiany na lekcjach materiał.

Uwaga!

Zakres wiedzy i umiejętności językowych: posługiwanie się w różnych sytuacjach znanym słownictwem i związkami frazeologicznymi, przekształcanie mowy zależnej w niezależną i odwrotnie, czasownik w stronie biernej, rzeczownik: powszechność końcówki -ów -qma, przymiotnikowa odmiana rzeczowników, inny rodzaj gramatyczny niż w polszczyźnie, dłuższe postaci rzeczowników, rozpoznawanie w tekście znanych części mowy; w zakresie form wypowiedzi, poza ćwiczonymi w poprzednich latach: opowiadanie z dialogiem, sprawozdanie z wycieczki lub imprezy szkolnej, charakterystyka postaci, życiorys, podanie, opis.

VI. Formy sprawdzania wiadomości

a) Ustne:

- odpowiedzi ustne (konwersacja, dialogi, odpowiedzi na pytania, opowiadanie, czytanie, tłumaczenie, streszczenie...),
- aktywność na lekcjach,
- śpiewanie piosenek, recytacja wierszy i fragmentów prozy.

b) Pisemne:

- sprawdziany,
- testy,
- kartkówki,
- karty pracy i ćwiczenia,
- wypracowania (list, dialog, opis, opowiadanie),
- konstruowanie krótkich form użytkowych (ogłoszenie zaproszenie, przepis, instrukcja),
- odpowiedzi na pytania.

Agnieszka Miłośz